

पीएम श्री केन्द्रीय विद्यालय, सीतापुर

प्रथम आवधिक परीक्षा 2025 -2026

विषय - संस्कृतम्

कक्षा – सप्तमी

समय : सार्धैकहोरा

पूर्णाङ्काः 40अंकाः

परीक्षार्थिनः नाम.....

कक्षा

वर्गश्च.....

अनुक्रमांकः.....

विषयः.....

दिनांक.....

दिवसः.....

परीक्षकस्य हस्ताक्षरम्.....

निरीक्षकस्य

हस्ताक्षरम्.....

अस्मिन् प्रश्न पत्रे चत्वारि खण्डाः सन्ति ।

खण्ड : 'क' अपठित अवबोधनम्

05 अङ्काः

खण्ड : 'ख' रचनात्मक कार्यम्

08 अङ्काः

खण्ड : 'ग' अनुप्रयुक्त व्याकरणम्

12अङ्काः

खण्ड : 'घ' पठित अवबोधनम्

15 अङ्काः

निर्देशाः 1. समस्ताः प्रश्नाः अनिवार्याः सन्ति ।

2. उत्तराणि संस्कृते एवं लेखनीयानि ।

खण्ड 'क' अपठित अवबोधनम्

प्रश्न 1) अधोलिखितम् अनुच्छेदं पठित्वा तदाधारितानां प्रश्नानां उत्तराणि लिखत। (1x 5=5)

मनसा वाचा कर्मणा परेषाम् उपकारः परोकारः कथ्यते । संसारे यत् अचेतसः सन्ति, ते अपि उपकाररताः सन्ति । नद्यः परोकाराय वहन्ति, वृक्षाः परोकारार्थमेव फलन्ति । यः परोकारं करोति, तस्य मानसं पवित्रं सरसं सदयं च भवति । उपकारिणः अन्येषां कष्टं स्वकीयं कष्टं मत्वा तन्नाशाय चेष्टन्ते । महापुरुषाः सर्वदा परोपकारम् एव कुर्वन्ति ।

एकपदेन उत्तरत – (2)

क) के परोकाराय वहन्ति?

.....

ख) केषाम् उपकारः परोकारः कथ्यते?

पूर्णवाक्येन उत्तरत – (2)

क) - उपकारिणः कीदृशी भवति ?

.....
.....
.....

यथा निर्देशानुसारम् उत्तरत – (1)

क) पुण्यं इति पदस्य विलोमपदं किं?

(i) अकर्तव्यम् []

(ii) लाभः []

(iii) पापम् []

(iv) हानि []

ख) - ' महापुरुषाः ' इति कर्तृपदस्य कर्तृक्रियापदं किम् ?

(i) वहन्ति []

(ii) भवति []

(iii) भवन्ति []

(iv) कुर्वन्ति []

खण्ड 'ख' रचनात्मक कार्यम्

प्रश्न 2) अधोलिखित चित्रं दृष्ट्वा मञ्जूषा सहायतया चत्वारि वाक्यानि रचयत -
(4)

खगाः

विकसन्ति
डयन्ते

कमलानि
सूर्यः

उदेति
चित्रपतङ्गाः

क्रीडन्ति
कूजन्ति

बालाः

1).....

.....

2).....

.....

3).....

.....

4).....

.....

प्रश्न: 3) अधः प्रदत्तस्य क्रियापदस्य रूपाणि लिखत । (4)

	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
प्रथमपुरुषः	अस्ति		
मध्यमपुरुषः			
उत्तमपुरुषः			

खण्ड : 'ग' अनुप्रयुक्त व्याकरणम्

प्रश्न 4) संस्कृते संख्याम् लिखन्तु- (4)

12

18

50

38

प्रश्न 5) उच्चारण स्थानानि लिखन्तु- (4)

प

च

ग

ट

प्रश्न 6) अधोलिखितानां शब्दानाम् उदाहरणानुसारं पर्यायपदानि लिखन्तु - (4)

- (1) जलम्
(ख) लोचनम्
(ग) धनम्
(घ) रिपुः

खण्ड : 'घ' पठित अवबोधनम्

प्रश्न 7) अधोलिखितम् अनुच्छेदं पठित्वा प्रश्नानां उत्तराणि लिखत। (6)

भारतमातुः हस्ते विलसति त्रिवर्णयुतः राष्ट्रध्वजः। अहो अस्य शोभा ! अस्मिन् राष्ट्रध्वजे केशरः श्वेतः, हरितः च वर्णाः विराजन्ते। ध्वजस्य मध्ये सुन्दरं नीलवर्णं चक्रमपि शोभते। ध्वजे विराजमानाः वर्णाः चक्रं च विशिष्टं सन्देशं प्रयच्छन्ति ।

[I] एक पदेन उत्तरत - (2)

- (i) भारतमातुः हस्ते किम् विलसति?
(ii) कस्य मध्ये सुन्दरं नीलवर्णं चक्रमपि शोभते ?
.....

[II] पूर्ण वाक्येन उत्तरत - (2)

अस्माकं ध्वजे विराजमानाः वर्णाः चक्रं च कीदृशम् सन्ति ?

.....
.....

III निर्देशानुसारं उत्तर लिखन्तु - (2)

- (1) भारतमातुः हस्ते विलसति त्रिवर्णयुतः राष्ट्रध्वजः। अत्र क्रिया पदं किम् ?
.....
(2) विशिष्टं सन्देशं अत्र विशेषण पदम् किम्

प्रश्न 8) रेखाङ्कितानि पदानि आश्रित्य उदाहरणानुसारं प्रश्ननिर्माणं कुर्वन्तु । (5)

(1) समुद्रः भारतमातुः चरणौ प्रक्षालयति।

.....
.....

(ख) जनाः तीर्थक्षेत्राणां धूलिं ललाटे स्थापयन्ति ।

.....
.....
(ग) वीराः भारतमातुः सर्वदा सेवां कृतवन्तः ।
.....
.....

(घ) नदी कष्टानि सहमाना प्रवहति ।
.....
.....

(ङ) वयं गौरववर्धनार्थं प्रयत्नं कुर्मः ।
.....
.....

प्रश्न 9) अधः प्रदत्तानि वाक्यानि पठित्वा हिन्दीभाषायाम् अनुवादं कुरुत- (4)

(1) भारतभूमौ पवित्राः नद्यः प्रवहन्ति।
.....
.....

(2) भारतस्य मस्तके हिमालयः मुकुटरूपेण शोभते।
.....
.....

(3) भारतभूमौ श्रेष्ठाः पर्वताः विराजन्ते।
.....
.....

(4) राष्ट्रध्वजे केशरः श्वेतः हरितः च वर्णाः सन्ति।
.....
.....